

Vergaderjaar 2023–2024

24 557

Kansspelen

Nr. 219

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR RECHTSBESCHERMING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 februari 2024

Sinds de legalisering van de online kansspelmarkt zie ik zorgwekkende en onwenselijke ontwikkelingen op het gebied van bescherming van spelers. Deze situatie heeft er toe geleid dat ik nog voor de oplevering van de evaluatie van de Wet kansspelen op afstand (koa), in oktober 2024, al vergaande maatregelen heb genomen en zo nodig nog zal nemen. Dit doe ik binnen de kaders van de bestaande wet. Op 21 december 2023 heb ik uw Kamer hierover geïnformeerd.¹

In aanvulling op eerdergenoemde maatregelen informeer ik uw Kamer, mede namens de Staatssecretaris van VWS, hierbij over de acties die voortvloeien uit de werkagenda verslavingspreventie.² De Staatssecretaris van VWS is verantwoordelijk voor verslavingspreventiebeleid in den brede en is met mij opdrachtgever van het Verslavingspreventiefonds (Vpf). De preventiemaatregelen uit de werkagenda die gefinancierd worden uit het Vpf hebben vooral betrekking op het versterken van expertise, onderzoek en bewustwording.

In deze brief ga ik in het bijzonder in op de inrichting van een onafhankelijk expertisecentrum voor (preventie van) kansspelverslaving bij het Trimbos-Instituut en op bewustwordingsactiviteiten om de risico's van gokken onder de aandacht te brengen. De werkagenda is als bijlage bij deze brief gevoegd. Ook deel ik met uw Kamer in de bijlagen een tweetal recent uitgevoerde onderzoeken met betrekking tot online kansspelen, te weten het onderzoek «Communicatie over risico's van kansspelen» (uitgevoerd door Ferro Explore) en de «Peiling kansspelen jongvolwassenen» (uitgevoerd door I&O Research).³

¹ Kamerstukken II, 2023/24, 24 557, nr. 218.

² Bijlage 1: werkagenda verslavingspreventie.

³ Bijlage 2: Communicatie over risico's van kansspelen, en bijlage 3: Peiling kansspelen jongvolwassenen.

De maatregelen in de werkagenda zijn onder meer gebaseerd op de uitkomsten van voornoemde onderzoeken, de onderzoeken die ik in december met uw Kamer heb gedeeld en de monitoringsrapportages van de Ksa.⁴ Ook zijn de adviezen uit het rapport «Gokken met Gezondheid, advies online kansspelen» van de Nationaal Rapporteur Verslavingen (NRV) meegenomen, zoals aangekondigd in de beleidsreactie op dit rapport.⁵

Werkagenda verslavingspreventie

De lopende en toekomstige activiteiten, onderzoek en beleidsontwikkeling geef ik vorm langs de vier lijnen van de werkagenda verslavingspreventie: geïnformeerde (potentiële) speler, passende interventies, passende zorg en kennis over (preventie van) kansspelverslaving. Zoals in de werkagenda is aangegeven, betrek ik daarbij ook de pijlers van verslavingspreventie bij genotsmiddelen: beschikbaarheids-, reclame- en prijsmaatregelen. Uit de werkagenda blijkt voorts op welke wijze de rolverdeling en nauwe samenwerking tussen het Ministerie van Justitie en Veiligheid, het Ministerie van VWS en de Ksa de komende tijd worden vormgegeven. De werkagenda is een levend document dat ook bij toekomstige voortgangsbrieven aan uw Kamer over kansspelen aandacht krijgt. Op enkele lopende en toekomstige activiteiten uit de werkagenda ga ik hieronder nader in.

Expertisecentrum

Op dit moment is de kennis en expertise over kansspelen versnipperd en behoeft dit verbetering. Dit is ook een van de adviezen van de NRV. Daarom vinden de Staatssecretaris van VWS, de Ksa en ik het belangrijk dat kennis en expertise rond kansspelverslaving worden gebundeld en verstevigd in een expertisecentrum voor (preventie van) kansspelverslaving ten behoeve van professionals. Daarbij willen wij het voorbeeld van het expertisecentrum Alcohol bij het Trimbos-instituut volgen.

Een expertisecentrum beoogt bij te dragen aan verschillende doelen. Allereerst kan de kennis op het gebied van de risico's van kansspelen worden gebundeld en gedeeld met betrokken professionele partijen, zoals onderzoekers, zorgprofessionals en preventiemedewerkers. Ook met kansspelaanbieders kunnen de laatste wetenschappelijke inzichten gedeeld worden. Een belangrijke rol voor een expertisecentrum is tevens om partijen betrokken bij verslavingspreventie met elkaar te verbinden. Daarnaast voorzie ik dat met een dergelijk instituut continue ontwikkeling van kennis, onderzoek en monitoring op het gebied van preventie bij kansspelen in Nederland beter geborgd kan worden. Tot slot kan een expertisecentrum een belangrijke rol hebben bij het verbeteren van het overheidsbeleid op verslavingspreventie bij kansspelen. Een belangrijk aandachtspunt is dat geborgd wordt dat een expertisecentrum onafhankelijk van eventuele belangen op het gebied van (verslavingspreventie van) kansspelen kan opereren.

Het Trimbos-instituut zal een plan opstellen voor het inrichten van een expertisecentrum. Ik streef ernaar dat dit expertisecentrum in de eerste helft van 2024 van start gaat.

⁴ Kamerstukken II 2023/24, 24 557, nr. 213; Monitoringsrapportage online kansspelen najaar 2023 Kansspelautoriteit, en Kansspelautoriteit. Marktscan kansspelen 2023. 19 oktober 2023 <https://kansspelautoriteit.nl/publish/library/17/marktscan.pdf>.

⁵ Kamerstukken II 2023/24, 24 557, nr. 214. Zie ook de meest recente cijfers uit het Landelijk Alcohol en Drugs Informatie Systeem zoals gedeeld met uw Kamer op 15 februari 2024 (Kamerstukken II 2023/24, 24 077, nr. 536).

Ik kijk samen met de staatssecretaris van VWS en de Ksa naar mogelijkheden om tot één centraal informatiepunt voor burgers te komen waar zij onafhankelijke en feitelijke informatie over (de risico's van) kansspelen kunnen vinden. Dit is nodig, omdat de huidige informatievoorziening vooral gericht is op mensen met gokproblemen en minder op bijvoorbeeld recreatieve spelers en hun omgeving. Loket Kansspel, het huidige centraal steunpunt op het gebied van gokproblemen, wordt in het eerste kwartaal van 2024 geëvalueerd door de Ksa. Hierna zal worden bezien op welke wijze Loket Kansspel kan worden doorontwikkeld en het centrale informatiepunt voor alle (potentiële) spelers of mensen in hun omgeving kan worden.

Bewustwordingsactiviteiten

Sinds de opening van de legale online kansspelmarkt bestaat de wens om met een brede campagne mensen bewust te maken van de risico's van gokken. De mogelijkheden hiertoe zijn bij de opening van de markt voor online kansspelen onderzocht en daaruit kwam naar voren dat een brede campagne juist ook nieuwsgierig kan maken naar online gokken. Om die reden is toen afgezien van een brede campagne.

Ik vind het echter belangrijk dat op de risico's wordt gewezen en tegengewicht wordt geboden aan de wervende reclames voor kansspelen. Daarom heb ik laten onderzoeken op welke wijze alsnog bewustwordingscampagnes mogelijk zijn, die gericht zijn van aard zijn. Hiervoor heb ik in samenwerking met VWS en de Ksa een adviestraject doorlopen met campagnedeskundigen van het Ministerie van Algemene Zaken. Daarbij heb ik ook kwantitatief en kwalitatief onderzoek laten uitvoeren, in het bijzonder naar de attitudes en emoties van jongvolwassen spelers ten aanzien van kansspelen, zodat zij op een effectieve manier aangesproken kunnen worden.⁶ Wederom werd duidelijk dat een campagne niet zonder risico's is, met name wanneer gekeken wordt naar een massamediale campagne. Hier kan namelijk een aanzuigende werking van uitgaan. Dit is onwenselijk. Daarom wordt geadviseerd activiteiten te ontwikkelen specifiek gericht op de doelgroep die bewust moet worden gemaakt van de risico's van gokken en de strategie te richten op spelers binnen de leeftijdscategorie 18 tot en met 23 jaar. Op basis van dit advies wordt in 2024 gekeken in welke vorm op een verantwoorde wijze gerichte bewustwordingsactiviteiten verder ontwikkeld kunnen worden.

Dit advies sterkt mij voorts in de reeds ingezette weg om kwetsbare mensen en hun omgeving beter te informeren over de risico's van gokken, waarover ik uw Kamer in mijn brief van 1 juni 2023 heb bericht.⁷ Deze activiteiten worden gefinancierd vanuit het Verslavingspreventiefonds. Hieronder informeer ik uw Kamer over de voortgang van deze activiteiten.

Zoals ook blijkt uit de monitoringsrapportage online kansspelen is een relatief groot deel, namelijk 21 procent, van de online spelers 18 tot en met 23 jaar. Jongvolwassenen zijn daarmee oververtegenwoordigd en dat is zeer zorgelijk. Het is juist van belang hen te beschermen tegen problematisch of risicovol speelgedrag, onder andere omdat de impulscontrole bij hen nog niet goed ontwikkeld is en zij meer moeite hebben om hun eigen grenzen te stellen in vergelijking met oudere spelers. Middels een pilot worden trainingsmaterialen voor schoolpersoneel

⁶ Bijlage 2: Communicatie over risico's van kansspelen, en bijlage 3: Peiling kansspelen jongvolwassenen.

⁷ Kamerstukken II: 2022/23, 24 557, nr. 209.

binnen het programma Helder op School aangereikt aan scholen ter verbetering van signalering en begeleiding bij jongvolwassenen met risicovol of problematisch speelgedrag door het Trimbos-instituut. In het eerste kwartaal van 2024 wordt gestart met het ontwerpen van deze trainingsmaterialen. De implementatie van de training op mbo-scholen start in de tweede helft van 2024. Daarna volgen het hbo/wo en voortgezet onderwijs.

Een andere kwetsbare doelgroep betreft mensen met financiële problemen of schulden. Daarom is in samenwerking met de Nederlandse Schuldhulproute een pilot gestart rondom het ontwikkelen van een gids op Geldfit.nl. Hiermee worden mensen met schuldenproblematiek of financiële problemen, die ook deelnemen aan kansspelen, beter geïnformeerd over de risico's van kansspelen en de beschikbare hulp bij risicovol of problematisch speelgedrag. De pilot zal begin 2024 gaan draaien en naar verwachting wordt in de zomer van 2024 de gids op basis van de bevindingen doorontwikkeld en vervolgens gepubliceerd.

Tot slot heb ik in mijn brief van 1 juni 2023 aangegeven dat ik de doorontwikkeling van digitaal trainingsaanbod voor professionals op het gebied van kansspelverslaving zou verkennen.⁸ Het doel hiervan is om (vroeg-)signalering van verslavingsproblematiek bij online gokken te verbeteren bij eerstelijnsprofessionals. Dit blijkt mogelijk en wenselijk. Jellinek is de e-learningmodule hiervoor verder aan het ontwikkelen. Deze wordt in de eerste helft van 2024 opgeleverd. Ook kijkt Jellinek de komende periode hoe kennisdeling omtrent gokverslaving kan worden geïntegreerd in bestaande leer- en overlegstructuren van eerstelijnsprofessionals.

Tot slot

De zorgelijke ontwikkelingen op de markt voor online kansspelen vragen om stevig ingrijpen. Met de geschetste maatregelen in de voorgangsbrief van december 2023 zet ik daarom in op betere bescherming van consumenten en daarbij het tegengaan van kansspelverslaving in een vrij recent gelegaliseerde markt voor online kansspelen. Met de activiteiten uit de werkagenda is de inzet samen met de Staatssecretaris van VWS en de Ksa om kansspelverslaving zo veel mogelijk te voorkomen en hulp te bieden bij kansspelverslaving. Dit is nodig om kwetsbare groepen te beschermen.

Met de komst van een expertisecentrum verwacht ik dat professionals op termijn toegang tot betere en op één plek beschikbare gevalideerde informatie krijgen. Met de inzet op gerichte bewustwordingsactiviteiten verwacht ik dat mensen met vragen of problemen rond kansspelen sneller contact zoeken en beter geholpen worden. Ook worden hiermee spelers en geïnteresseerden actiever voor de risico's van gokken gewaarschuwd.

Ik blijf de ontwikkelingen omtrent online kansspelen nauwlettend volgen. Waar nodig stuur ik bij, binnen de huidige kaders van de wet.

De Minister voor Rechtsbescherming,
F.M. Weerwind

⁸ Kamerstukken II: 2022/23, 24 557, nr. 209.